

No

J. Trap

B r i h w e s t i b a s

un

winnas eezelfchanas Kursemmê.

Wisseem gohdigeem Kursemmes arraajeem
par pamahzifchanu un waijadsiq
sinu.

Schi grahmatina maksa eeseeta 25 sudraba kopelūs,
bet par sudraba rubbuli warr 5 dabbuht.

Jelgawâ,
pee J. W. Steffenbagen un dehla.

1819.

R: 7574. 78

Rit. art. x 114

54

Der Druck dieses Buchs wird, nach eingegangener vorschriftmäßiger Zustimmung der Commission zur Einführung der Allerhöchst bestätigten Bauer-Verordnung in Kurland, unter der Bedingung bewilligt, daß unmittelbar nach dem Abdrucke und vor der Herausgabe desselben ein Exemplar an die Censur-Committée, eins an das Departement Sr. Erlaucht, des Herrn Ministers des öffentlichen Unterrichts, zwei an die öffentliche Kaiserliche Bibliothek in St. Petersburg, eins an die Kaiserliche Akademie der Wissenschaften daselbst und eins für die geistliche Akademie eingesandt werden.
Dorpat, am 11ten August 1819.

Lector D. B. G. Rosenberger,
Censor.

Teem

augsti dsimmufcheem un zeenigeem

Kurfemmes muischneekem,

fas

lihds fchim fawus laudis ar tehwa=praktu walbju=
fchi un zaur brihwlaifchanu winnu labklahfchanu
wehl wairoht gribb,

fchi grammatina

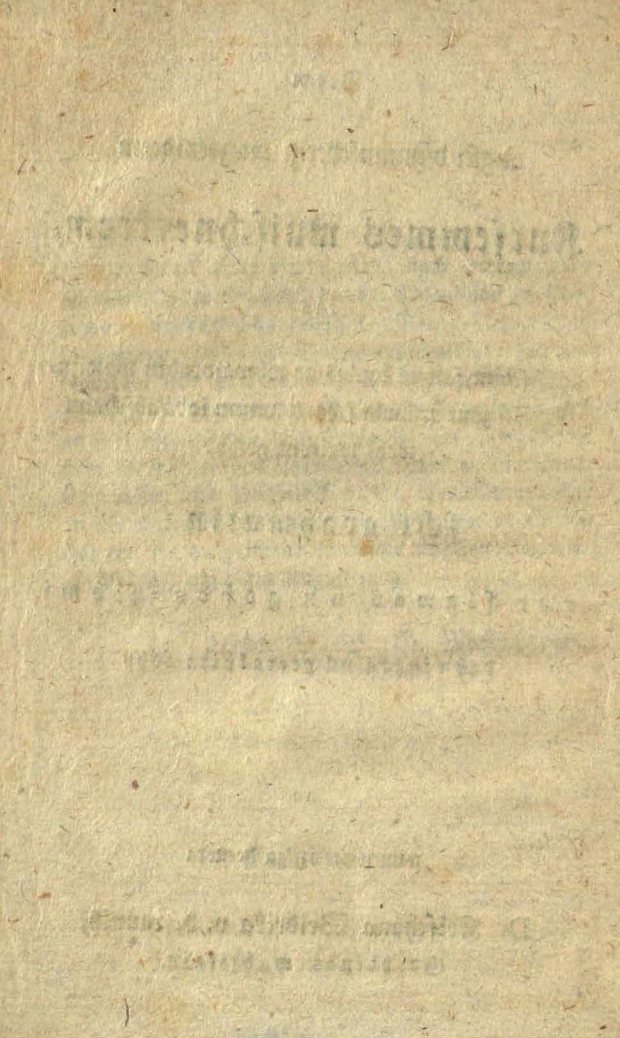
par flawas un gohda = fihmi

dahwinata un peerakfita tohv

no

winnu peetiziga deenera

Dr. Krifchana Wridrika v. d. launis,
Grohbines mahzitaja.

Schinnî grahmatinâ buhs Zums, mihli
latweefchi! gaischôs un faprohtamôs wahr-
dôs atrast, kas wisseem Zuhfu starpâ wai-
jadsigs sinnahst un apdohmahst pee

tahs brihwestibas,

kas Zums neween flaidri un pilnigi irr paslud-
dinata tappufi, bet kurras liktumi jau fah-
kufchi Zuhfu azzu preefschâ isdarriti tapf.
Senn pasihstams draugs un mahzitais, kas
jau daschu labbu wahrdu us Zums runnais,
arri schinnî laikâ gribb Zuh, famos drau-
gus, pamahziht, ka zeenigi turretees warre-
tut, un Zuhfu atsichchanas gaischums wai-
rotohs. Wan schi grahmatina magkeniht
pa wehlu pee gaismas nahf; ir es pats buhtu
wehlejis, to jau laikafi Zuhfu rohkâs eedoht;
kas sinn, woi daschas maldichchanas un pah-
kaphchanas zaur to nebuhtu aiskawetas
tappufchas? Bet tomehr ir taggadin wehl

laiks irr, us Zums runnaht, jo taggadin
 ikweens no Zums jau atsiht, ka brihwestiba
 buhs, un neweens no winnas likfumeem ne
 peepildihts paliks; taggadin ikweens jau no-
 manna, ka paklaufiba, ustizziba, un pasem-
 miga pazeetiba warr meeru un laimi atnest, tur
 prettim netizziba, prettizelfhana un gekkiba
 nelaimê eegrushsch. Manna grahmata ta-
 dehl laikâ deewsgan nahf; ta Zums rahdihs
 Zuhfu buhfchanas pirmu eefahkumu, stah-
 stihhs Zums brihwestibas sinnas, dohs Zums
 labbus padohmus, un buhs ihfs fauehmums
 to likfumu, kas jaunâ buhfchanâ wisseem
 wehrâ jaleef. Ta buhs Zums ir taggad wehl
 mihta un derriga dahwana. Ta Zuhhs gai-
 fchi pamahzihs, un Zuhfu prahtinus us
 labbu zektu waldihs, ka Zuhhs wiffôs laikôs
 warrefeet prahtigi, paklaufigi un laimigi dsih-
 woht, ka warrefeet meerigi to laiku pawad-
 diht, furrâ wehl ittin brihwi nebuhsfeet, un
 arri paschâ brihwestibâ pa gohdam turretees.
 Kunnafim tad, draugi! ne no teem jauneem
 likfumeem ween, bet wehl no daschahm lee-
 tahm, fo pee teem klahf warr apdohmaht.

Pirma nodakka.

No dsimtu lauschu buhschanaš un no
brihwesibas.

Pascha Deewa nolikschana pasaulê irr,
ka tanni daschadeem ammateem un dascha-
dahm zilweku fahrtahm buhs buht, kaut gan
wiffi zilweki weenadâ wihsê no mahtes mee-
fahm peedsemm un atkal semmes flehpi duf-
feht eet. Zau Ahdama diwi pirmdsimmufchi
dehli nepalikke weenâ fahrtâ: jo Raîns bija
pirmais semmes- un Abels pirmais lohpu-
kohpeis. Zilweku tauta wirs semmes wairo-
damees, waijadfibâs, dsihwoktôs un darbôs
isfchlihrehs; jo wiffi nepalikke weenâ weetâ,
bet ikweens nogahje, fur fewim labbaku
maisi un weetu nopratte; zits nomettahs
kalnâ, zits eeleijâ, zits mescha-mallâ; zitti
draudfibâ, zitti weentuli dsihwoja, un pasfaule,
kas eefahkumâ bija tukfcha un nekohpta, pa-
masam ar zilwekeem tappe pildita, kas wiffi
fawu pahrtikschanu tanni mekleja. Schee
zilweki nu newarreja weenadi jeb weenas fahr-
tas palikt. Zittam laimejahs, un tas palikke

baggats; zittam neisdewahs, un tahds dsih-
 woja nabbadsibâ. Baggats jau wairaf sem-
 mes apnehme, no nabbageem kalpus un strahd-
 neekus derreja, un tà tee pirmi fungi un gah-
 jeji zehlehs. Wehl jo pehz zilwefi nefatik-
 dami fahze dumpjoteles un fautes; tapehz
 wezzakus jeb gudrakus par teefas spreedejeem
 uszehle, un tahdâ wihsê raddahs waldineeki
 un teefas fungi pafaulê. No pirma galla
 zilwekeem bija dauds jazeefch no mescha sweh-
 zeem, kas gannus isbaidija un winnu loh-
 pus faplehse; tad raddahs tahdi firdigi zil-
 wefi, kas fchohs swehrus pahmeddija un no-
 kawe. Appakfch tahdeem nu tee zitti pade-
 wahs, tà appakfch stipreem fargeem, un
 tohs par wirfneekem, pehz gallâ par feh-
 nineem eezehle. Kad laudis gudraki tappe
 pee atsichchanas, kad zitti labbas sahles pee
 flimmibahm atradde, zitti no Deewa un Dee-
 wa darbeem, no faules, swaigsnehm un
 winnu tezzefchanas, jeb no zittahm gudribas
 leetahm wairaf fajehdse, un to, woi mahzija,
 woi usrakstija, tad zehlahs ir mahzita fahr-
 ta pafaulê; un kad deewamschehl! zilwefu

tautas fastaischanas, fahribas, jeb atreeb-
 fchanas dehl zitta zittai wirfû speedehs, ar
 fleftawibahm, faufchanahm un semmes at-
 nemfchanahm, tad arri fæxxa wihru fahr-
 tâ pafaulê tappe waijadsiga un usnemta. Kar-
 rôs tee, fas us weetu nepalikke, jeb neis-
 sprukke, tappe zeetumâ nowesti, un tur, fâ
 jau fwefchineeki, ne ween flikti turreti un pee-
 gruh-teem darbeem peespeesti, bet arri, fâ
 lohpi, par naudu pahrdohiti, un tam fun-
 gam, fas winnus bija pirzis, tâ peederreja,
 fâ fahda nedsihwa leeta. Schis funks ar
 tahdu wehrgu warreja darriht, fas ween win-
 nam patikke, un tahdam nabbadsinam nefur
 nekahda teefa nebija. No wehrgeem atfal
 wehrgi peedsimme, un tam fungam, fam
 tehws bija peederreijs, arri behrni par dsim-
 teem palikke. Zuh's, mihli lassitaji, no fwef-
 tas Bihbeles jau warrat nomanniht, fa tas
 itt wezzôs laifôs tâ gahjis irr. Peeminneet
 tikkai, fa Zahseps no faweem brahleem irr
 isdohits tappis, dohmajeet us teem gruh-teem
 darbeem, fas Egiptê bija jastrahda, un fâ
 Zuhdi us Bahbilones zeetumu irr nowesti

tappufchi. Mohsus ohtrâ grahmatâ atrad-
difeet 21mâ nodakkâ Deema liffumus pah
pirkteem kalpeem jeb wehrgeem. Arri zaur
nabbadsibu un baddu dauds zilweki zitteem par
dsimteem tappe; moi pafchi padewehs, moi
kâ newarrigi parradneeki tappe isdohiti. Un
tâ itt no wezzeem laifeem lihds fcho pafchu
Deenu neisfakkams pulks zilweku wehrgu buh-
fchanâ dsihwojis irr, un wehl dsihwo. Zeeli
semmes gabbali no wehrgu rohfhahm tohp ap-
dsihwoti, un wiffuwairak pee tahm pafaules
tautahm, kas wehl newaid pee fristigas tizzi-
bas atgreestas, wehrgu-buhfchana, un is-
dohfchana un flifta isturrefchana prett fcheem
nabbageem rohnahs. Arridsan Eiropeëxi un
fristiti laudis lihds fchim ifgaddâ dauds tuh-
stoschus tahdus nabbadsinus no Mohru jeb
melu zilweku tautas, Amrikâ fapirke un us
Amerifu ar fuggeem nowedde, fur teem
gruhti jastrahda. Bet nu, paldeems Dee-
wam! zaur Engellenderu notaisfchanu tah-
da neganta zilweku kuptfchoschana un maita-
fchana jau nozelta tohp un ne dauds gaddôs
pee fristigeem laudim wairs nebuhs. Dsimts

zilweks arridsan ne dauds labbaks pahre wehr-
 gu; jo dsimtam zilwekam pascham nekahda
 teefa, fà ween funga gribbeschana, tam ne-
 kas nepeederr, winsch bes fama funga itt ne-
 fo nespehje darriht, nekur newarr eet, jo
 wiff winna spehks, wiffa winna watta, wiffas
 winna mantas, wiff winna nopelns fungam
 peederr. Rungs warr ar dsimtu zilweku dar-
 riht, fà winsch reds; winsch to warr turreht,
 fà ween gribb, winsch to warr strahpeht, fà
 un kad tam tihf. Winsch famu dsimtu zil-
 weku warr isdoht, fà prezzu, behrnus no
 wezzakeem fchirt, fama dsimta zilweka man-
 tas un pelnu atnemt, fà ween nodohmajis
 buhtu; un par wiffu to dsimts zilweks newarr
 ne mutti atdarriht, ne weenam fuhdseht, un
 nekahdu teefu prett famu fungu mekleht.
 Tapedz pee dsimta zilweka rohnahs dauds bai-
 les, tas dsihwo daschâ nostumfchanâ un beh-
 dibâ, un winnam neds ustizzeschanas us
 fungu, neds arri lustes pee darba un pelni-
 fchanas. Tahds, kas sinn, fà winnam nekas
 nepeederr un nekahda teefa newaid, tas paleef
 drihs par flinku, dsehreju, sagli; winsch pa-

leef mulkis, neskaidris us meefahm, bes nekahdas gohda dsihfchanas un mahzibas, gan drihs lohpu fahrtâ, un zaur to nahf, fa no zitteem brihweem jo wairaf tohp smahdehts, apfmeets un nizzinahts. Tahdu apspeestu buhfchanu pee dauds, faut ne pee wisseem dsimteem zilweeem redseht warr.

Brihwestiba tur prettim augsta un jauka leeta; bet brihwestibu buhs atsicht un gudri walfahrt. Brihwestiba newaid ta trakka waffa par ifweenu, aplam darriht un dsihwoht, fâ ween eezerrejis, bet ta prahtiga waffa, ar few un faru mantu wiffu darriht, fas zittam newaid par stadi neds semmes liffumôs aisleegts. Brihws zilweks, fas faru brihwibu flikti waffa, fas dohmai man nekahds funks; es par neweenu nebehdaju; es warru wiffu darriht, fo firds fahro; brihws zilweks, fas nekô nemahzahs, flinki strahda, schuhpo, fpehle, plihthe, neweenam labbu wahrdu nedohd, tas newaid laimigs teizams, jo tahds zaur flitteem darbeem few ispohsta. Tiffai prahtigam, taifnam, meerigam, strahdigam zil-

wefam brihwestiba par labbumu. Tam ta pahds pee gohdigas maises pelnifchanas, pee gudras mahzifchanas, un baggatas pahrtifchanas. Pawiffam ta zilwefus darra mundrus, preezigus, drohfchus; ta nezeefch leelu speefchanu un pahrdarrifchanu; pee brihwestibas darbi eet us preeffchu, jo fatram tihf tad peefpeestees, kad arri few un behrneem, ne gruhtam fungam ween pelna; zaur to semmes mallas tohp jo pilnas lauschu un eedsihwotaju; wiffi appaffch weenas teefas stahw, kas netohp wairs pehz weena funga eegribbefchanas, bet pehz prahtigeem un wiffeem geldigeem semmes lifkumeem isdohhta, un ta pee brihwestibas dasch labbums sell, fo dsimtu-buhfchana isffausch un apspeesch. Tomehr arri jau Kursemmê redseht warreja, ka ne wiffi brihwi zilwefi weenadi laimigi irr. Arri winnu starpâ nabbagi un gruhteeni deemsgan; tapehz brihwestiba ween wiffu laimi wehl nedohd, un Zums arrajeem newaid jadohma ka zaur to ween ir Zuh's laimigi un baggati tapfeet, ka Zuh's no dsimtas fahrtas brihwâ fahrtâ eefahpfeet.

O h t r a n o d a k k a .

Kapehꝫ Kursemmes arrajeem brihwes-
stiba tohp dohta.

Kursemmes arraji lihds fchim bija dsimti
kaudis, bet ne pa puffi tif nelaimigi, kà pir-
mâ nodakkâ no dsimteem stahstih̄ts irr. Kà
tad Kurseenneki par dsimteem kaudim tappu-
fchi? — Kà zittadi, kà zaur karru? Zau
wiffôs karrôs semmes paleef no teefas par
daku tam spehkam, kas uswarra. Pahrwar-
retam allasch uswarretajam jaklaufa; jo prett
stiprumu un warru nekahda glahba. Bez-
zôs laifôs nu arri Kursemmes eedsihwotaji
negribbeja no fawas paganiskas tizzibas ar
labbu atstah̄t, un teem brunnas-fungeem pa-
dohtees, kas preeksch kahdeem feschsimts gad-
deem no Wahzsemmes un Pruhfscheem ar karru
spehku fchurp atgahje. Tapehꝫ karru turre-
ja; bet fchis karsch ar to beidsahs, ka wiffi
latweefchi, neween Kursemmê, bet arri Wid-
semmê un Pruhfschôs pahrwarreti tappe; un
ka teem waijadseja neween fristigu tizzibu us-
nemt, bet arri teem fungeem klausht, kas

to semmi ar famu spehku un affini bija us-
warrejufchi. Schee fungi pillis un mui-
schas ustaisija, nowaddus un pagastus dallija,
no furxeem zitti pehzgallâ zeelkungam palikke,
zitti muischneekem fritte, kas tannî garrâ lai-
fâ tohs daudsfreis jau isdemufchi, pahrzehlfufchi,
behrneem un behrnu-behrneem pamettufchi,
un pee leelas teefas ar famu naudu apfohpuf-
fchi un pufchfojufchi: tà fâ muhfu laifôs ne-
weens muischneeks newaid, kas famu mui-
schu un pagastu neturretu woi zaur eemanto-
fchanu no tehnu-tehweem, woi zaur pirk-
fchanu par flaidru naudu, woi zaur zeelkunga
un Keisara nohmâ-dohfchanu. Laudis
mahjoja famâs fehtâs, un teem tappe flau-
fibas uszeltas; winni fameem kungeem par
dsimteem palikke. Bet nedohmajeet, fa Kur-
semme ween wezzôs laifôs dsimta buhfchana
tappe eezelta. Pa wiffu Wahzsemmi, Pruh-
fchu, Pohlu un Kreemu semmi tobrihd arraji
bija dsimti zilwefi un dauds weetâs wehl irr.
Kursemmes arrajeem, faut dsimteem buhd-
meem nekad newaid tif flikti flahjees, fâ
Wahzsemme taggad wehl dascham brihw-

arrajam flahjâhs. Zuh's, af laudis! effat
 arween labbâs siltâs mahjâs mittufchi, fa-
 mus tihrumus arrufchi, papilnam apgehrbu-
 fchees un fasillufchi bijufchi, Zuh's effat pil-
 fatôs un tirgôs fuptfchojufchi, gohdus un
 dsihres bes aisleegfchanas turrejufchi; fas
 Zums no maises un lohpeem atlikke, to pafchi
 effat walkajufchi; neweens Zums to newaid
 atplehſis; bes wainas nekahdu strahpi ne
 effat dabbujufchi; labbi fungi Zums irr
 ftohlmeifterus un dakterus turrejufchi, truh-
 kumâ jums maisi, firgus un gohwis dewu-
 fchi, daudsreis parradus atlaidufchi, nodoh-
 fchanas ne retti par jums makfajufchi, un tâ,
 mihti lautini! leelakais pulks no jums gan
 drihs ne manniht mannijis, fa dsimti laudis
 bijat. Es faktu: leelakais pulks; jo fchurp
 turp gan arri dasch gruhſs fungs waldijis,
 furra laudim tif labbi neklahjees; fchurp
 turp daschas netaisnibas, fpeeschanas un
 pahrleeku affas strahpeschanas gan notiffu-
 fchas un dsirdetas, bet tomehr prett weenu
 ſihrou un neschehligu fungu teefcham arween
 irr defmits labbi, taifni, prahtigi un miht-

ligi fungi bijufchi un wehl irr. Tapeh; Kur-
 semme weenmehr labba maises = semme palif-
 kufi, neweenam gohdigam strahdneekam lihds
 fchim maise newaid truhkufi un dauds ittin
 baggati un pahrtikkufchi laudis tà Krohna,
 kà muischneeku pagastôs irr dsihwojufchi un
 wehl dsihwo. Tomehr fchis lihds fchim re-
 dsehts labbums jums ne no teefas, bet ween
 no juhfu fungu labfiridibas un kohpfchanas
 irr nahzis, to leezeet labbi wehrâ! kad jums
 labbi flahjees, kad warrejat naudu un man-
 tas kraht, kad juhfu mahjas no tehwa us
 behrneem nahkufchas, kad dascha watta no
 darbeem jums bijufi, tad nedohmajeet: Tam
 tà waijadseja buht, tas zittadi newarreja no-
 tift. Ak ne! warreja gan zittadi eet, ja
 juhfu dsimti fungi, prahtigi un deewabihjigi
 nebudami, zittadi buhtu gribbejufchi. Jums,
 kà dsimteem, tikkai ta teefa ween bija, ka
 Juh; drihkstejat zittam fungam pee-eet, ja
 Juhfu pafchu funks Juh; baddâ mirdinatu;
 zittas teefas Jums itt nebuht nebija, un peh;
 ihstenas teefas Jums ne Juhfu mahjas, ne
 Juhfu mantas, lohpi, fwahrki, ar wahrdu

itt nekās nepeederreja, bet wiſſ funga waſſa ween ſtahweja. Kaſ ſchodeen appaſſch labba funga bija krahjees un pahrtizzis, rihtā appaſſch gruh̄ta funga warreja isniht, un arri Zums neweena weeta nebij, kurrā par kahdu Zums notikkufchu netaiſnibu, jeb maiaſchanu ſuhdſeht warreat. Labbaki gan Krohna- laudim klahjehs; teem nu gan bija magkeniht zittada teeſa un aiſſtahweſchana, winnu darbi ruſku-grahmatōs bija nolikti, winneem bij brihw, par pahreſtibahm ſuhdſeht; kambara fungi un kummiſſari tohs pahreſtahweja; dehlam tehwa mahjas aplam newarreja atnemt; bet taſſchu ir Krohna-laudis dſimti bija, un ſchi aiſſtahweſchana tiſſai aiſſaweja, ka tee no netaiſneem nohmas-fungeem newarreja pahreleeku ſpeesti taſt. Krohnam paſſcham-pahr ſaweem laudim tomehr ta patti waſſa palikke, kaſ ir dſimteem fungeem un muiſchneekem bija, un wiſſi laudis, weeni kà ohtri, nedſ no ſaweem pagasteem iſeet, nedſ kahdai pawehleſchanai neklaufiht, nedſ kahdu teeſu prett fungeem dabbut warreja; wiſſa labklahſchana, kaſ ween bij re-

Dsama, tikkai zaur fungu schelastibu un leh-
nibu nahze.

Là tappat Zuhş, mihli arraji! pamasi-
tinam us brihwestibu fataisiti un audsinati.
Zuhş nu ne effat wair tee lohpişli, bes-
prahtigi, mahnutizzigi, mulki zilweki, kas
Zuhşu tehwi-tehwi bija. Un faut gan dasch
netiklis un besgohdis Zuhşu widdû rohnahş,
tomehr leelaks pulks no Zums prahtigs un lab-
bi mahzihts irr. Lassifchana Zuhşu prahtus
apgaifmojuş, tizzibas atsihşchana pee labbas
teefas irr elku- un mahnutubuhşchanu aisdsin-
nuş, Zuhş effat ismannigi, apdohmigi, tif-
kufchi zilweki tappufchi, Zuhş mahkat likku-
mus un waldifchanas atsiht un ischfirt, zitti
no Zums ammatuş proht, Zums ir patihş pel-
nitees un prohjam tapt, ne tikkai tai deenâ
peedsehruşcheem un paehduşcheem buht, un
tapehş Zuhş nu brihwestibas effat jo zeenigi,
un us to fataisiti zaur Zuhşu fungu gudru
gahdaschanu un waldifchanu. Zums taggad
arri buhş brihwestibu dabbuht. Pehş Kri-
stus dahrgahm mahzibahm, kas pawehl, ka
tuwaku buhş mihleht, arri Zuhşu fungi, Zuhş

arween mihlejufchi, nu negribb wairs pahr
 Zums, kà pahr fameem lohpeem waldiht, bet
 Zums to labklahfchanu nowehl, ka ir Zums
 us muhfchigu laifu wiffas teefas, wiff gohds,
 un wiffi labbumi rohka nahktu, par to brih-
 wi zilwefi preezajahs. Zums buhs appafsch
 winneem strahdaht un dsihwoht, ne wairs kà
 wehrgeem, ar pahtagahm un rihkstehm dsih-
 teem, bet kà gohdigeem un meerigeem brihw-
 laudim. Scho jaunu buhfchanu Zuhfu fungi
 Zums eezels, ne fewim kahdu leelu labbumu
 mekledami, ne Zuhf peeguhd dohmadami; bet
 tapehz, ka tee to Deewu bihstahs, kas famu
 rohku arween pahr muhf fu Tehwu semmiti
 turrejis, un to ne fenn wehl no stippru ee-
 naidneefu naggeem isglahbis irr; tapehz, ka
 tee pehz Jesus mahzibahm arri semmu tuwaku
 zilwefu mihle un tam labbu darriht gribb,
 tapehz, ka pafaules apgaifmoschana ar
 wehrgu-buhfchanas wair ne faderr, un tah-
 das semmes, fur appafsch labbeem likfu-
 meem brihwi laudis paklaufigi dsihwo, ar
 ween pee leelafas labklahfchanas kluhst un
 pazekahs.

Trefcha nodakla.

Za tehwa Alekxandera un Kursemmes
muischneeku flawa.

Ne ilgi tapeh; — tikkai tschetrapadesmits
gaddi — tad mihla faule pahr Kursemmes
mahjahm lehkdama, brihwus, laimigus laudis
ween, newairs wehrgu-buhdas apspih-
dehs. Zeelaks notikkums ilgôs gaddôs muhfu
semme newaid peedsihwohts, neds dsirdehts
tappis. Pee tschetrsimts tuhstoschahm
dwehfeleh m ar fcho jaunu sinu itt kâ pee
jaunas dsihwibas tohp pazeltas.

Glawa un gohds wirs semmes tam aug-
stam Deewa weetneekam, zaur ko fchi jauna
sinna nahk, muhfu dahrgam, wiffmihlakam
Keisaram un Tehwam, Alekxanderam!
Winna waldifchanas spohschums wiffu sem-
mes lohdi apspihguto un winna darbu fmar-
fcha kâ no jauka dahrfa iseet pa wiffahm
mallu mallahm.

Glawa un gohds arridsan teem Kursem-
mes zeenigeem fungeem un muischnee-
keem. Tee nepeespeesti un mihlfirdigi Kei-

sara wehleſchanai paklauſijufchi un zaur
brihwlaifchanu farou laufchu newihſtamu
gohda-trohni few pinnufchi.

Muhfu wiſſſchehiigs Keiſars ſawâ teh-
wiſtigâ ſirdi fenn jau tahs dohmas neffis,
fâ winnam, fâ kriſtigam ſemmes-tehwam jo
peeklahjams buhtu, pahz brihweem, ne fâ
pahz dſimteem laudim waldiht, un tapeh
winſch jau preekſch kahdeem 12 gaddeem ar
preeku eeraudſija, fâ Widſemmê wiſſeem
arrajeem nodohſchanas un darbi peh
rutieem eetaiſiti tappe. Preekſch peezeem
gaddeem Jg-
gaunu ſemmes muiſchneeki ſahze ſaweem
laudim brihweſtibu fataiſiht, un zaur to
dahrgu gohdu un pateizibu no muhfu
Keiſara pelnija. Pehz tahs paſchas
wiſſes, fâ Jg-
gauneeki bija darrijufchi, Keiſars
arri wehleja, lai ir Kurſemneeki
ſaweem laudim brihweſtibu dohtu,
un tiſ fo ſchis Keiſariſts prahts
zaur muhfu zeenigu General-
Gusberneeru, Markiſu Paulutfchi
bija ſinnams darrihts tappis,
fâ wiſſi weenprahtigi tuhliht
ar meeru bija un notaiſidami
fohlija ſawus dſimtus laudis
brihwus laiſt. Las

notifke pawaffarâ 1817tâ gaddâ. Jhpa-
fchigi Kommissari tappe likti, lai tohs wai-
jadfigus likkumus isdohmatu un farakstitu.
Schee fungi bija ar wahrdeem:

zeenigs Landopmeistera funks, Barons Renne;
zeenigs semmes-waldifchanas beedris, Ba-
rons Lidingausen-Wolff;

zeenigs kambara lihdswaldneeks, Kella
funks;

zeenigs Majora Derfchawa funks;

zeenigs Kabilles funks, Grahws Keiserlinfch;

zeenigs Ohkfeles funks, Citinfch;

zeenigs laides funks, Grahws Lamsdormis;

lihds ar zeenigu muischneeku sikretaru lintena,
un augstas teefas padohmneeka, Engelarta
funga.

Ko schee zeenigi fungi bija fapreedufchi,
tas tappe wehl no zitteem ruhpiigi ismeklehts
un pahrdohmahts, un kad nu nekur wairs
nekahds truhkums jeb misseschana neraddahs,
tad schee likkumi tappe no wisseem muischnee-
teem, winnu fapulzeschanâ Zelgamâ feena
mehnefi peenemti un no pascha augstiwarrena
Keisara 25tâ labbibas mehnescha deenâ

1817tâ gaddâ apstiprinati. Tannî laika-
 starpâ, kamehr wiff tappe farakstihst, free-
 wiski un wahziski rakstôs eespeests, ir Zuhš
 no gaidamas brihwestibas jau magkeniht bijat
 juttufchi. Dafch tizzeja, ka nahkſchoti,
 dafch netizzeja; dauds dohmas un wallodas
 jauzehs, lihds kamehr 30tâ labbibas (Augusta)
 mehneſcha deenâ isgahjuſchâ gaddâ, muhfu
 augsti-warrena Keisara wahrda-deenâ, ſchis
 ſemmes-Zehws, us Wahzſemmi eedams, pats
 Zelgawâ atbrauze. Schinnî deenâ wiffi
 augsti fungi un leels pulks tauſchu Zelgawas
 wahzu-basnizâ ſapulzejahs, Deewam par
 Keisara uſturreſchanu pateikt, un winuam
 to no jauna pawehleht; no arraju ſahrtas
 bija arridsan zitti no klahtejeem Krohna pa-
 gaſteem basnizâ ſaſtelleti. Tad muhfu zee-
 nigs General-Guwerneeris preekſch altara
 likke pa pirmu reisi to Keisariſku pawehle-
 ſchanu dehl tahs no winna apstiprinatas brih-
 westibas preekſchâ laſſiht, un pats jauku
 runnu turreja, pehz kurras zeenigs Supper-
 denta fungs pateizibas-ſpreddeki ſazzija un
 tohs basnizâ buhdamus ſemneekus latwiſkâ

walldâ usrunnadams tohti eepreezinaja un teem to Keisariſtu pawehleſchanu iſtſahſtija. Preeſſch un pehz ſpreddika tappe ſlawas un pateiſſchanas dſeeſmas dſeedatas. Kad ir muhſu Keiſars Kreemu baſnizâ bija Deewam pateizis, tad nobrauze wiufch us pilli, un tur neween ar teem augſteem tur fanahſufcheem fungeem runnaja, bet arri tohs gohdigus arrajus, ſas bija baſnizâ bijuſchi, liſſe ſawâ preeſſchâ nahkt. Ir ar teem wiufch laipnigi liſſe runnaht, winnu pateizibas ar leelu ſirds-mihlibu pretti nehme, un tohs pamahzija, ſa wiſſuwairat Kurſemmes fungeem pateiziba nahfoti, pehz tohs wihrus ſcheligigi atlaide. Schahdu ſarunnaſchanu tee pateeſi muhſcham ne aiſmirſhs, un ſchai muhſu augſta Keiſara wahrda-deenai, ſas turpmat wiſſâs baſnizâs ſwin-neta taps, buhs muhſchigâ peeminnâ palikt laufchu ſirdis, jo tannî pirmais brihwetibas wehſts appakſch Winna tehwa-azzim, un ſa no Winna muttes, Kurſemmê atſkanneja. No ſchihſ paſchas muttes nu dſirdat, ſahda leela pateiziba un ſlawâ Juhſu dſimteem fun-

geem nahfahs, jo bes winnu pafchu gribbe-
fchanas, fchehligs Keifars nebuhtu teem us-
fpeedis, ta teem buhtu bijis fameem lau-
dim brihwestibu jadohd.

Dee tahdas augstas buhfchanas, sinnams,
puls likkumu irr, kas wiffi ihpafchâ grah-
matâ farakstiti, no trihs basnizas-fungeem
ar leclu puhleschanu muhfû wallodâ tulkohiti
un pee Steffenhagen-funga Zelgawâ druffkati
un par puffohtru fudraba Rubbuteem dab-
bujami irr. Bes fchihs likkumu-grahmatas
neweens prahtigs arrais pahrtift newarr;
tapeh; wiffseem jaspeeschahs to pahrlaffiht
un pahreprast; jo tas peederr pee gudribas un
jaunas waijadsibas. Kurrâ semmê fatris
dsihwo, tahs likkumi tam jasinn irr. Lai us
fcho sinnafchanu jums paligs un tâ fakkohit,
wadditais buhtu, tad klaufajt, kas nahka-
mâs nodakkâs stahstihits irr.

Zettorta nodakka.

No brihwestibas likkumeem.

Ta likkumu-grahmata, kurrâ wiff raf-
stihits, fo pee brihwas buhfchanas sinnaht

peederr, divi daktâs dallita. Pirmâ daktâ
tee likkumi, kas us teem tschetrapadefmit gad-
deem geld, kamehr wiffi wehl brihwi nebuhs;
ohtrâ daktâ tee likkumi, kas pawiffam palee-
kami irr, bet no kurreem dauds arri jau
preekfch pilnas brihwestibas geldehs.

Wiffpapreekfch muhfu wiffschehligs Kei-
sars lihds ar Kursc. mes muischneekem wif-
fahm dsimtu kungu teefahm pahr faweem
laudim atfakka un fchohs laudis tâ par brih-
weem atlaisch, ka semme un grunts Krohnam
un kungeem paleef, ka brihwestiba ne tohp
us reisi, bet pamafam eezelta, un ka arri-
dsan kungeem nefahda ihpafcha gahdafchana
par laudim nepaleef. Katra pufse, tâ fungi
fâ arraji, turpmaf par few paliks, abbi lab-
bumeem un nastahm atfakka, kas weenam zaur
ohtru lihds fchim bijufchi, un pehz faderre-
fchanas ween kohpâ dsihwohs. Wiffi likkumi
us fchahm tschetrahm sinuahm irr dibbinati:

- 1) Brihwestiba tohp pamafam eezelta.
- 2) Kungeem semme un grunts peederr.
- 3) Arraji fawâ kahrtâ paleef, un few
pafchus kohpj un teefa.

4) Turflaht semneeki ihpafchas schelasti-
bas dabbu.

No schahm 4 sinuahm runnasim fewischli,
un schinnî nodakkâ:

1) No brihwestibas eezelschanas.

Seezeet wehrâ, ka 14 gaddôs wiffi brih-
wi buhs, bet ne wiffi u^o reisi schinnî fahrtâ
ee = ees. Tapelz no fchi gadda Johres
neem fahfoht, buhs:

pirman fahrtan: tschetri gaddi, furrôs
wehl ne weens brihws ne-
buhs; fchee 4 gaddi irr tee
fataisifchanas gaddi;

ohtran fahrtan: astoni gaddi buhs, furrôs
ifgaddâ astota dâkka wiffu
tauschu taps brihwlaista un
fchee 8 gaddi irr tee brihw-
laifchanas gaddi, jeb tas
pahrejjams laifs;

trefchan fahrtan: wehl diwi gaddi buhs, fur-
rôs tee pehdigi brihwlaisti
arri pee pilnas brihwestibas
fluh.

Tas istaifa pawiffam 14 gaddus. Zau tubliht pehz Johreneem par jums teefas-waldifchanas, un tahda buhfchana fahfahs, kurrâ arri dsimteem laudim wiff pehz lifkumeem notaishts buhs, tapehz fataisifchanas laifam tchetri gaddi buhs:

pirmais gads no Johreneem 1819 — 20 buhs usuemfchanas un rakstu gads.

Schinni gaddâ tohp wiffas pagastu draudses fahfirtas, tahs farous preefchnefus, teefnefchus, un augstakas teefas dabbu, un wiffas mahjas lihds ar mahju leetahm tohp usrakstitas un isfpreeftas;

ohtrais gads no 1820 lihds 1821 buhs ruktu rakstifchanas gads. Schinni gaddâ wiffas muischu waldifchanas pee teefahm nodohs ruktus par teem lauschu darbeem, kas lihds 817tu gaddu bijufchi;

trefchals gads no 1821 lihds 1822 buhs ruktu nolifchanas gads. Tad taps tee rukti no teefahm pahrraudsiti un fatram farws darbs noteifts;

zettortais gads no 1822 lihds 1823 buhs dallifchanas gads. Tad fatrs funks

famus laadis treijās daktās nodallihs un
fcho dallifchanu teefahm sinnamu dar-
rihs.

Schinnis 4 gaddôs tad jau pulks darbu
raffees, wiffuwairaf kungeem un teefahm:

Pirmais darbs buhs: Nodalli-
fchana eefch pagasteem. Pee weenas
pagasta-draudses peederr wiffi arraji, kas
tahdâ muischâ tohpâ flaufa, jeb appakfch
tahs dsihwo, un ja weenai muischai par mas
arraju irr, tad masi pagasti pee leelakeem
warr peerakstitees, un pee winnu draudses
peederreht. Katrai pagasta-draudsei nu par
few jagahda, un Krohna nodohfchanas ja-
nomakfa; tapeh; tahdâ draudse weens ohtra
galwineeks irr, lihds kamehr wiff flaidri
lihdsinahts. Saimneeki atbild pagasta-tee-
fai; kalpi atbild faimneekeem, un par teem
itt nefpehjigeem tohp no pagasta-lahdes maf-
fahts. Pagasta-draudses warr usnemt un
atraidih; ar muischas sinnu, kurreu gribb, un
lai zaur to nekahda fajukfchana nezeltahs if
pa trihs gaddeem jaunās usrakstifchanas
buh; . Pee pagasta-draudses peederr 1) faim-

neeki, 2) gahjeji jeb kalpu zilweki, 3) mui-
 schas laudis, lihds ar behrneem, un kas
 ween pahri pahr 21 gaddeem, jeb wehrtu
 lauschu fahrtâ irr, warr pee draudses fa-
 eefchanahm lihds runnaht.

Ohtrais darbs buhs: Pagasta-tee-
 fas islassifchana. Katrâ pagastâ waijaga
 buht pagasta teefai, kas no laudim islassama,
 eezeltama un lohnejama. Schihs teefas
 preekschneeks irr pagasta wezzakais; tee zitti
 irr teefneschi, un pehz nowadda leeluma
 woi 3, woi 5, woi 7, pee weenas pagasta-
 teefas buht warr. Tas ftrihweris, kas pee
 schihm teefahm buhs, tohp no funga likts
 un lohnehts. Ikweens semneeks, kas pahri
 pahr 25 gaddeem, beswainigs, nestrahpehts
 zilweks no labbas flawas irr, warr par teef-
 nessi zelts kluht. Pagasta wezzakam wai-
 jaga no fainneeku fahrtas buht, tee teefne-
 fchi warr pa pussi no fainneekteem, pa pussi
 no kalpu laudim islassiti tapt. Pee katras
 teefnescha-weetas pagastam trihs wihrus ja-
 islassa un fungam preekschâ jazelt, kas tad
 warr peenemt, furru gribb.

Katrai draudsei arri trihs preefchneeki ja-islaffa, kas no muischas tohp apstiproti un furreem wiffâs weetâs, fur ne wisseem waijaga fa-eet, draudses teefas ja-aisstahw un ja-aisrunna. Tâ teefnefchi, fâ preefchneeki us trihs gaddeem zelti tohp, un arri ohtrâ lahgâ warr zelti tapt, un teem newaid brihw, fchahm gohda-weetahm atrautees, ja ne pahri pahre 60 gaddeem, jeb diwejadu bahrinu tehwoeefchi irr. Waggars, teefnefchi un ftrihweri basnizâ tohp noswehrinati. Pirmeju lohne no pagasta tohp dohta un nolikta.

Trefchais darbs pirmâ gaddâ irr: mahju un mahju-leetu usrakstifchana. Zausraksta irr: wiffi sirgi, lohpi, fihki lohpi, arxami un brauzami rihki. Kad ismeklehts buhs, zif no lohpeem un rihfeem pre katras semmes pehz winnas flausibas buht waijaga, tad tif dauds taps atschirts un fungam paliks, zif pee flausifchanas peederr. Atleekama teefa paliks faimneekam, un wiffas zittas mantas, kas ween fahdam buhtu, netohp rakstitas, bet tam paleef, fam

jau irr. Tapatt arri kalpu lohpi un mantas ne mas ne tohp rakstītas. Kas nu no lohpeem un rihkeem fungam buhs atschirts, tas weenmehr pee semmes paliks; tas wezjam fainneekam japamett, kad is-eet, un to jauns, kas ee-eet, atraddihs. Schi usrakstifchana bes pagasta-teefas newarr notikt, un pirmā gaddā arri nebeigfees. Krohna pagastōs, kur jau semmes jeb mahju leetas irr, paliks tā, kà kambars tadehl wehl turpmak spreedihs. — Schee trihs pirmi darbi irr nu jaw, kà pafchi effat redsejuschi, zaur Juhfu waldineekeem un fungeem pehz augsteem likkumeem nodarriti.

Zettorts darbs buhs: Klausifchanas rullis. Krohna laudis jau rullu-grahmatas par klausibu irr, un tahs arri eefahkumā paliks, kà bijufchas, bet arri muischneeku pagastōs lauschu darbi nu tā taps nolikti, kà katram fainneekam sinnams buhs, zif wianam lihds pilnai brihwestibai jaklaufa, un ne weens fungs wairak darbus, ne kà lihds 1817 bijufchi, uslikt newarrehs. Ja fcho darbu dehl kahda nefatifchana rastohs,

tad ihpafchigi fpreedeji to nomeerinahs, un trefchâ gadda gallâ jau wiff zaur teefu-apstiprinafchanu sinnams un notaisihts buhs.

Peeftais darbs fataifamâ laifâ buhs: kauschu nodallifchana. Tas fungeem ween strahdajams. Trihs fahrtas, jeb fchfirras buhs:

- 1) Saimneeki, jeb wiffi, kas mahju turr, lai ir mescha- un laufu-fargi un sweiji buhtu.
- 2) Kalpu-zilweki, jeb gahjeji, kas pee faimneekeem deene.
- 3) Muischas=laudis; kâ waggari, frohdse-neeki, ammatneeki, mohderneeki, ful-laini un wiffi, kam semmes newaid.

Kalpi un muischas=laudis taps diwi bar-rôs dalliti:

- 1) wihrifchêds un
- 2) feewifchêds.

Saimneeki un kalpi atkal treijâs fchfir-râs tohp dalliti; pirmâ — buhs jauni, oh-trâ — puffmuhfscha, un trefchâ — wezzi zilweki. Behrni, fuxreem wehl 14 gaddi newaid, pee faweem wezzakeem taps peestaititi. Pehz

fchih's nodallifchanas, furr'ai pils-teefahm waijag finnamai buht, nu nah't:

Sestais darbs: tahs brihwlaifchanas. Ifgaddâ taps astota dalka lauschu, tâ no faimneeku, fâ no kalpu, fâ no muischas-lauschu fahrtas, brihwlaista. Kungam, kam astoni zilweki, ifgaddâ weens, kam astondefmits, ifgaddâ defmit ja-islaisch, un tâ ifgaddâ astots faimneeks, astots kalps, astots puisis, astota meita, astota atraitne, astots wakteneeks, astots muischas-zilweks pee brihwstibas taps. Kunga waktâ stahw, islaist, furru gribb, un ir fchis darbs ar teefas sinnu notiks. Brihwlaisteem zilwekeem arri fawi laika-metti jaturr, un tee no trihs us trihs gaddeem arween pee leelafas waktas fahpj. Tâ fâ furr'am sinnam, fa taps brihwlaists, tam us Mahrtineem jafakka fungam, woi pee winna paliks, woi ne. Ja atstah't gribb, tad tas tam us nahf-scheem Johreneem brihw irr; bet faimneekam un muischas zilwekam trihs pirmôs gaddôs fawâ kirspelê, un kalpu-zilwekam fawâ nowaddâ japaleek, un ar zitta kunga jeb faim-

neeka jafaderr. Kas pee wezza funga paleef, tas tam warr moi pehz rusta klausht, moi kahdu jaunu kontraktu noderreht.

Kad brihwlaists zilweks pirmus trihs gaddus nodsihwojis, tad ir funks tam us Mahr-tineem warr usfazziht, un no few un fama nowaddâ to atraidiht. Saimneeks tad pa wiffu wirfpilskunga-teefu, un kalpu zilweks pa famu firspeli ween jaunu weetu mefleht un no jauna faderreht warr; bet wiff ar teefas un fungu sinu.

Kad brihwlaists arrais, lai buhtu kahds buhdams, jau feschus gaddus brihws bijis, tad warr tas pa wiffu Kursemmi is-eet, un weetas jeb deenestu mefleht, bet atkal ar leelu teefas sinu, un no Deewa puffes ne bes waijadsigas leezibas un parahdischanas, neds arri kahdâ pilfatâ. Semneekam us semmehm japaleef.

Kas nu no schahm derrestibahm, usfazzifchanahm un eschanahm wehl wairak wehrâ jaleef, tas leelakâ grahmatâ meflejams irr.

Peekta nodakka.

2) Rungeem grunts peederr.

Tà tà Krohnis un muischneeki no wez-
zeem laifeem fawu grunti eepelnijufchi un tur-
rejufchi, tà tas winneem arri turpmaf pee-
derrehs, un semneeki fawâs mahjâs pehz
noderrefchanas ween warrehs stahweht. See-
zeet wehl fchohs laifus wehrâ:

- 1) Lihds kamehr weens faimneeks brihws
tohp, winnam jaklaufa fawam fungam
pehz darbu-rukka, tas treschâ fataifi-
fchanas gaddâ taps farakstihst.
- 2) Kad faimneeks brihws tohp, tad winfch
warr fawam fungam usfazzihst un pehz
nomakfateem parradeem woi par faim-
neeku, woi par kalpu zittur us 3 gad-
deem faderreht, jeb winfch war fawâs
mahjâs, woi us wezzu klauſibu, woi
pehz jaunâs norunnafchanas palift.
- 3) Kad faimneeks jau trihs gaddus brihws
bijis, tad fungs winnu warr pehz us-
fazzifchanas no mahjahm isdfiht, un
tas faimneeks warr tanni wirfspils-

funga-teefâ, furrâ lihds fchim bijis, ar
zittu faderreht.

- 4) Pehz fefcheem gaddeem brihwestibas
warr ikweens semneefs wiffâ Kursemmê
faderreht, fur un fâ tam tihf.

Pee semmes flahht, fungam arri tahs no-
rakstitas semmes- un mahju-leetas paleet, kas
atstahdamam faimneekam japamett, fâ
winfeh tahs dabbujis. Pee mahju-atstah-
fchanas wehl japamett: druwas apfohptas
un apfehhtas, jeb tif dauds waffarejas feh-
klas, fâ waijaga, papiia usarta, schohgi
un flandas, fur bijufchi, ehkas ne nopohsti-
tas, rijas gadda-malka, un wiff no feena,
falmeem, pellawas, kas tanni gaddâ atliktu.
Kas isdsihwojis un nopohstijees, tas netohp
nohst, bet teefa tahdu zilwefu fungam nodohd
us atpelnifchanu, ja nefpehj parradu jeb
flahdi makfaht. Tahds wainigs jeb parrad-
neefs dabbu no funga maisi un drahnas, un
tam par fungu tif ilgi jastrahda, kamehr
parrads lihdsinahts. Gadda darbs tohp par
15 fudraba rubbuteem pee wihrifchka, un pee
feewifchka par 10 rubbuteem rehfinahhts.

Zurpmat nu, itt brihvâ fahrtâ faimneeki fawas mahjas us nohmu jeb arrenti no funga turrehs, pehz taifnas norunnas, jeb rakstita kontrakta. Katris ar funga derrehs, fâ warrehs un gribbehs, un us zif ilgu laiku abbeem patifs. Zif ween wehrâ jaleef, fa pirmôs feschôs gaddôs newaid brihw, par naidu ween faderreht, bet fa wiffwairak us darbeem jafaderr. Râ nu faimneekem ar fungeem, tappatt ir gahjejem un kalpu-zilwekem ar faimneekem par famu ifgadda lohni jafaderr. Kalps newarr leelaku lohni prassihht, ne fâ jau tannî puffê, fur faderr, pehz eeradduma dohta tohp. Wiffi kontrakti, ar teefas-sinnu notikkufchi bes fama laika un bes teefas newarr pahrkahpti jeb nihzinati tappatt. Krohna-muischâs tikkai fambara-fungi un kommissari fchohs kontraktus ar laudim zels, un tee leeki darbi, fas Krohna-laudim jadarra, schinnis kontraktôs arvi taps peeminneti un isteikti.

Kas pee schahm norunnahm wehl dsittaki wehrâ jaleef, tas leelâ grahmatâ jamefle.

Sesta nodalka.

3) Urraji few paschus teefa un ap-
fohpi.

Wiffâs semmês tas teizams labbums, kad zilweki no paschu fahrtas laudim teefu dabbu, un fchis labbums arri semneekem notiks. Lihds fchim wiff kunga walkâ ween bij, tas warreja strahpeht un schehloht. Taggad Krohnis, kâ muischneeki tahdai walkai irr at-fazzijufchi un liktufchi, ka ir semneekem buhs no sawahm ihpaschahm teefahm teefateem kluht, un bes teefas spreeschanas nekahdu strahpi, kâ ween namma mahzibu dab-
buh. Urri pahr wahzeefcheem, kas us sem-
mehm dsihwo, kungi nekahdu teefu wair ne-
isdohs; tahdi wahzeefchi pee aprinkâ teefas
ja apfuhds.

Pawiffam nu buhs tschetras teefas Kur-
semmê; 1) pagasta-teefa; 2) muischas-teefa;
3) aprinkâ-teefa; 4) Zelgawas augsta teefa.

1) Pagasta-teefa buhs kâtrâ pagasta
draudse, un kur diwi jeb trihs pagasti fohpâ
buh famettufchees, tur tif weena patti pa-

gasta-teefa buhs. Schinni teefa spreedihs pagasta wezzafais ar teefnescheem, weenreis pa neddetu tanni weetâ fanahfdami, fo kungs norahdihs. Pee teem warr pirman fahrtan par wiffahm kildahm, un netaisnibahm fuhdseht, fas weenam ohtram pee mantahm, mefahm un labbas flawas noteef. Bes fuhdsefchanas tahdâs leetâs pagasta teefai newaid brihw maisitees. Ja prett paschu kungu fahda fuhdsefchana, tad tai teefai jarauga, fuhdsetaju ar kungu fallihdsinaht, un ja newarr, tad kilda us aprinka-teefu janodohd. Wiffas runnas un wiffi raksti pee pagasta-teefahm noteef latwistâ wallodâ, lai ikweens faprastu. Tâ fuhdsejam, fâ apfuhdsetam, abbeem pascheem preekfchâ janahf, muttei prett mutti, un tikkai flimmibas dehl warr mahjâs palikt. Muischneefkeem brihw, weetneefus raidiht, bet ne weenam awokatam ne buhs preekfch pagastu-teefahm runnaht, lai laudim nauda ne is-eetu. Pagastu-teefahm arri jausrauga tee wehrmindeeri, jeb tehwweeefchi, un par bahrineem jagahda. Kad kildetaji ar

pagasta-teefas fpreedibu ar meeru newaid, tad teem brihw, pee aprinka teefas tablaki fuhdseht jeb appelleereht, kad tas fuhdsejams pahr 25 fudraba rubbuleem isneff. Wiffas pagasta teefas fpreedibas noteef Keisariikas Mas jesteetes wahrda; tapehz ar leelu sinnu irr jafuhds un jafpreesch, lai neweens kauna nekristu; jo Keisara wahrds newaid nizzinams. Ohtran kahtan pagastu-teefahm fawa pagasta arri polizeies waldifchana peederr, tas irr: tahm jagahda, ka gohds, drohfschiba, labbi tikkumi un paklausiba wif fur rastohs. Polizeies buhfschanâ pagastateefa appafsch muischas waldifchanas stahwehs un tai atbildehs, tomehr schinnis leetas tai us nekahdu fuhdsefchanu newaid jagaida, bet ta no fewis wiffu warr darriht, kas waijadsigs buhs. Pahr muischas-taudim pagastu-teefahm arri nekahda wakka nebuhs, bet zittus semneekus ta us daschadu wihsi, woi ar 30 sitteneem, woi ar darbeem us 3 deenahm, woi ar zeetumu us 18 stundahm, jeb wehl zittadi warrehs nostrahpeht, ja wainigi buhs. No pagasta-teefas weenam ar-

ween muischâ jastahw, lai muischa tuhliht no wiffa sinnatu, kas noteek, un schis muischâ buhdams teefneffis arri warr ismekleht un polizeies strahpi doht. Pagasta-teefai peenahfahs, us wisseem fweescheem zilwekeem, kam passas buhtu, jeb ir nebuhtu, us leelzellekem un winnu taifschanu, us ugguni meschôs un fehtâs, us frohgeem un frohdsineekeem usraudsiht, tai waijaga no mirrufcheem un dsimmufcheem sinnaht, Krohna nodohfchanas fanemt un nomakfaht, us saldatu-fohrtelehm raudsiht, pastus un zittus Reisara darbus isstelleht, pee basnizu un stohlu buhwefchanas laudis usluhfoht, par rekrufschu dohfchanahm, magasinehm pagastu-lahdehm un nabbageem sinnaht un gahdaht, un lohpu, jeb lauschu fehrgâs pagastu apfohpt un wakteht, lai nekahda leela nelaim nezeltohs. Teefnescheem tapeh; ta leela likkumu grahmata itt labbi japahrproht, jo tanni wiffi preekschrafsti, peh; kurreem wiffâs weetâs taifniba jaisdohd.

2) Muischas-teefa jeb waldifchana peederr fungam, jeb tam no winna listam

weetneefam; un Krohna-muischâs tam, kas no kambara us scho ammatu eezelts taps, lai nohmas funks, lai zits buhtu. Muischas-teefa diwejâs leetâs walda.

Pirman Fahrtan: Kungam namma mahziba peederr, kâ namma-tehwam; tas irr: funks warr wisseem, kas winna darbôs un deenestâ fo nepareisi darra, strahpes doht. Scho strahpi warr ir fainneeki un kalpi pee funga darbeem dabhuht, un ta warr lihdi 15 zirteneem ifneddelâ eet. Kas wairak pelnijis, us aprinka-teefu janodohd. Arri fainneekeem, kâ namma-tehweem, peederr namma-mahziba; jo ir tee warr famos deenestaudis ar 6 zirteneem apstrahpeht, kad pelnijufchi irr. Bet abbi, fungi kâ fainneeki warr pee aprinka teefas apfuhdseti tapt, ja tee pahr leelu jeb nepareisu namma-mahzibu dewufchi.

Ohtran Fahrtan: Kungam peederr muischas polizeies waldischana. Schinnî leetâ irr winsch augstaks pahr pagasta-teefu, un warr waggaru un teefneschus arri us laifu nozelt, un zittus winnu weetâ list ar

aprinĕa = teefas sinnu. Muischas waldifchanai tee, fo pagastu = teefas newarr famâ spreedibâ nemt, us augstaku weetu janofuht, ta wiffus launus, jeb bespaffes zilwekus leef fanemt, ta augstakus semmes likkumus draudseh̄m pafluddina, usrakstifchanas apgah̄da, un iseedameem jeb zetta = laudim passēs dohd, fâ likkuma grahmatā wiff wehl jo gaischi nolifts irr.

3) Aprinĕa = teefa buhs tif dauds, fâ pils = teefas ohtra pufse, jo wiffur, fur pilsfungs irr, taps wehl fungi islaffiti, fās ihpafchigi pah̄r wahzeefcheem un semneekeem tahs teefas spreedihs, fo lih̄ds fchim muischneeki spreedufchi. Aprinĕa = teefas trihs reis gaddâ fanah̄ts; bet weens affefferis un fikretaris weenumehr teefâs weetā palifts, lai atrohdami buhtu, fad fah̄das netaisifchanas waijadseh̄s. Preeksch aprinĕa = teefas jau leelafas leetas taps fuh̄dsetas: Kad ar pagasta spreedibah̄m weens ar meeru newaid, tad tas pee aprinĕa = teefas warr tahlafi fuh̄dseh̄t, un wiffâs leetâs, fur laudis par fah̄du fungu, wahzeeti, jeb muischas zilweku, jeb fur fah̄ds

par pagastu = teefahm, pagastu = draudsehm,
 jeb teefnescheem gribb teefu mekleht, aprinkä-
 teefai ween jafpreesch un teefu jaisdohd.
 Pee aprinku = teefahm jo gudraku fungu wai-
 jaga; tapeh; tee teefas fungi no muischneeku,
 un sekretaris no mahzitas fahrtas buhs, bet —
 leezeet wehrâ! — weens affefferis arri
 semneets, us 3 gaddeem islaffams un eezel-
 lams buhs. Tam waijaga mahzeht lassiht,
 rakstiht un rehkinght, un winsch 80 fudraba
 rubbulus lohnes dabbu. Kur ween pahr sem-
 neekeem jafpreesch, tur winsch lihds runna,
 bet kur pahr muischneekeem fuhdsehts tohp,
 tur winnam kluffu jazeesch. Arri aprinkä-
 teefâ awokateem nekahda dalka newaid, un ir
 tur taps latwisli runnahts, bet wahziski rak-
 stihhts. Wehl leels labbums buhs, ka pee katra
 aprinkä-teefas arri meera-funggs buhs. Tam
 arween jarauga, Eildetajus falihdsinaht un
 wiffas prozesses isnihzinaht, jo prozesses leela
 nelaim, un meera faderreschana leels jau-
 kums un labbums. Kad preefsch meera-
 funga newarr falihgt, tikkai tad brihw
 pee aprinkä = teefas eet, bet tad, sin-

nams, netaisnam kildetajam gruhitaki klah-
fees.

4) Augsta Jelgawas teefa nu itt
us beigahm tannis leetâs pahrraudsibu tur-
rehs, ko preekfch aprinka-teefas nomeerinah
newarreja un kas pahrafi pahr 100 fudraba
rubbutem kâhpj. Tahdas meklefchanas rettas
buhš, tapehš no tahm arri neko nerunnafchu.

Arriji, fawâs draudsēs dalliti, few
arri pafchus apfohpj, tas irr: kungeem
nu newaijaga wairs par teem gahdaht un teem,
kâ brihweem laudim, pafcheem par few ja-
sinn un jagahda. Tapehš turpmaf neko wairs
no kungeem nepraffihs, bet pagastu-teefahm
jausrauga, ka neweens nekahda weetâ neat-
raujahš nedš ko parradâ paleef. Pagastu
draudsehm nu jagahda buhš:

1) Par Brohna nodohfchanahm.
Tahš no teefas un preekfchneefem pehš
taisnibas us wisseem jaisdalla, un kad
eenemtas, peenahkamâ laikâ pee pils-
teefahm janomakfa.

2) Par refruhfchu dohfchanahm.
Refruhfchi no pagasta-teefas un

preefschneefem, ar muifchas finnas tohp fanemti, israiditi un nodohiti, tà fà lihds fchim tas notizzis. See, kas pawiffam nederr, faimneeki un winnu wezzaki dehli, ffohlmeifteri, teefnefchi un preefschneeki, famehr ammatâ stahw, un muifchas=laudis newarr par refrufcheem nemti tapt, un fungs, kam fimts dwehfeles itr, warr 4 muifchas=laudis islafsiht, kas no faldatu=eefchanas fwab-badi paleef; if us peezeffmits dwehfelehm, kas pahri pahr fimtu, weenu tahdu brihwneeku wairaf warr islafsiht.

3) Par magasihnes eenemfchanu un isdohfchanu. Magasihnes ir turp-maf buhs, un tapatt taps walditas, fà lihds fchim, pehz ihpafcheem likfumeem.

4) Par nabbagu apfohpfchanu. Nab-bagus, wezzus, flimmus un gaudenus zilwefus newarrehs, fà funnus, no pagasteem isdsiht, bet fad stipri aisleegts, ubbagôs eet, tad par tahdeem nefpehzi-

geem laudim tanni pagastâ, pee kurrâ
peederr, no wisseem jagahda. Tas no-
teef zaur famefchanu, un arri zaur

Pagasta-lahdi, kurrâ taps nauda
famesta, jeb zaur naudas-strahpehm,
zaur magasihnes augteem un us zittadu
wihsi wehl fakrahtha. Schi nauda wif-
fam pagastam peederrehs, un no
preekfchneefceem ar muifchas sintu taps
pahrwaldita. No tahs taps truhkuma-
laudim us atdohfchanu tappinahts, no-
deggufcheem palihdsehts, un itt nabbagi
usturreti. Leelôs pagastôs arri taps
nabbagu-tehwi eezelti.

- 5) **Par Kõhlahm**. Iihds fchim labbi
kungi kõhlas turreja, bet dauds weetâs,
ir Krohna-laudis nekahdas kõhlas wehl
bijufchas. Turpmak if us tuhkfstofchahm
dwehfseleh (wihrifchku un feewifchku
kõhpâ) waijaga weenai kõhlai buht, un
fchi kõhla buhs no laudim usturrama.
Kurfch to labprahht nedarrihs? Kurfch
negribbehhs, lai winna behrni gudri
tohp?

6) Par faimi un deenesta=laudim. Rungi brihweem laudim nu wairs ne-peefchfirs kalpus, meitas un gannus; bet turpmaf fainneekam famu faimi pascham jaderr. Tapehꝫ buhs pee ka-tras Airspehles=basnizas weens derribas=skrihweris jeb mahkleeris. Tas appaksch Airspehles=kungeem stahwehs, un tam diwi grahmatas buhs, kurrás wiffus eerakstihꝫ, kas woi kungu, woi deeneri mekle. Pee schi mahkleera nu wiffseem ja=eet, kas woi no mahjahm, woi no muischas, woi no kahda fainneeka atstahj, un jaleef eerakstitees, kahdu jaunu weetu jeb deenestu tas mekle. Arridsan tee, kam kahda fainneeka, jeb kalpu=zilweka waijaga, to leef eerakstihꝫ, un tà zaur scho derribas=skrihweri gribbetais un gahjeis drihs warrehꝫ falihgt. Schi eerakstifchana ifwehdeenás pehꝫ spreddika notifs, un ikreis 20 fudraba kopekus makfahꝫ par teem, kas nohmas=weetu, jeb mahjas meklehꝫ, woi dahwahꝫ, bet teem,

kas deenestu gribb jeb mefle, tikkai
 10 kopeki jamakfa buhs. Wiffem zil-
 wefeem waijaga sihmi no wezza deenestu
 funga parahdiht kâ winfeh usweddees.
 Kas nu gohdu un taifnibu atstahj, tas
 labbu sihmi jeb attestatu ne warrehs
 dabbuht, un pasaulê kâ pasuddis
 buhs.

Urrajeem, beidsiht, fawâ Fahrtâ japas-
 leek, lai semmei muhscham kohpeju netruhktu.
 Tapeh3 ir brihwi semneeki aplam nedrihtstehs,
 nedf us pilfateem eet, un tur dsihwoht, nedf
 no Kursemmes rohbescheem atstahj, eefams
 wehlehts irr. Schi wehlefehana tik tad no-
 tiks, kad parahdihts buhs, ka Kursemmê
 diwi simts tuhstoschas wihrifchku dwehfeles
 no semneeku Fahrtas irr; lihds tam laikam
 semmes behrneem tehwu = semmê japaleek.
 Tomehr arri semneeki fawu Fahrtu warr at-
 stahj, kad no muischneeku fanahfchanas Zel-
 gawâ tas teem tohp wehlehts, jeb kad pee
 kohpmanu = beedribas pilfatôs warr peerak-
 stitees, jeb kad no rekrufcheem atpirkufchees,
 un kad no semmes = waldifchanas = teefas ar

muischneeku preekschneeka sinnas ihpafchu
brihwpassi eeteekufchi irr.

Septita nodalka.

No ihpafcheem schehlastibas likkumeem.

Gan jau pehz kurra fatra atsichchanas
wiffi peeminneti likkumi tihri schehlastibas lik-
kumi, no schehligem fungeem isdohmati; bet
muhfu wiffaugstais Keisars zaur ihpafchahm
schehlastibas teefahm un fohlichchanahm brihw-
laistu lauschu labklahfchanu wehl augstaki
gribb pazelt.

- 1) Kursemmes arrajeem newaid wairs
brihw, fawai dabbutai brihwstibai at-
fazziht, un atkal par dsimteem padohtees,
un wiffi behrni, kas no 12tas seemas
mehnescha deenas 1818tâ gaddâ dsim-
mufchi, brihwi irr, lai arri tehws un
mahte wehl dsimtâ kahrtâ buhtu.
- 2) Kursemmes arrajeem turpmaf wehlehts,
gruntes un nammus nopirkt, un turreht
tâ fâ wezzas Kursemmes teefas pahr
semmi un grunti tik ne tohp pahrkahptas.

- 3) Tee ar fawahm mantahm warrehs darriht, kà reds; pee mirschanas testaments zelt, mantas schleinsoht, Eihlâ doht un nemt, un behrneem zaur eemantofchanu atstaht; wisnotak, kà brihwlaudim wehlehts un peenahfahs.
- 4) Kreemu-walsti pee grunts isdohfchanahm ik no simtena, Keisaram sefchi jamakfa. Schi nodohfchana, fo freposti sauž, lihds ar poschlineem, jeb teefas israfstifchanas-naudu us muhschigu laiku Kursemmei atlaista.
- 5) Pee teefahm wiff us stempeletu papihru jaraksta. Bet Zums, arrajeem, tas irr atlaists; Zuhfu prozessês un Eildâs taps us fliftu papihru rakstihhts, par fo Krohnis ne fo nedabhu.
- 6) Brihwi arraji warrehs, pee wairak ne kà pee weenas draudses peesfraititees, kad zaur to kahds labbums tohp panahhts.
- 7) Brihwi laudis lihds schim wairak nomakfaja, ne kà dsimti laudis; bet brihwlaistu Kursemmes arraju nodohfchanas ne taps brihwou tauschu dohda-

mai teefai lihds zelta, un pawiffam tahm dohfchanahm arween lihdsigas buhs, kas pa wiffu Kreemu semmi ar-
rajeem jamakfa.

- 8) Zaur to, ka laudis pa rettam usrakstija, dauds pagastôs par mirrufcheem bij jamakfa un labbiba jaberr; nu buhs if trihs gaddôs usrakstifchana, pee furras mirrufchi taps isdsehsti. Tas buhs leels weeglums.
- 9) Behrni, kas woi bes, woi preefch laulibas dsimmufchi, zaur pehz notifdamu laulafchanu warr par ihsteneem behrneem usnemti tapt. Tas zittur bes Keisara pawehlefchanas newarr notift.
- 10) Lihds fchim atraifcham bija puff gads, un atraitnei weffels gads jaisstahw, eefam atkal warreja laulatees. Tas nozelts irr. Nu warr pehz trihs mehnefcheem weens kâ ohtra prezzeh; tikkai no atraitnehm jafinn, ka no pirma wihra us gruhtham fahjahm newaid. Laulibas atfchirfchanas us ihfaku ismeklefchanu, un bes leelas makfas

notifs, tomehr pehz wezzeem likku-
meem.

- 11) Ka ffohlas jazett un pee basnizahm mahfleeri jeb derru=frihweri buhs, leels labbums wisseem laudim.
- 12) Magasihnes dauds weetâs isnemtas un itt labbi newaid turretas. Tas tohp aismirsts, un magasihnu rehkenums tikkai ar 1817tu gaddu fahkfees.

Weidsobt, wiffi parradi, fo muischneeku laudis fungu flehtis lihds 1817tu gaddu buhtu krahjufchi, tohp us muhschigu laiku atlaisti un fchkinfoti. Tikkai tee parradi buhs makfami, fas no 1817 no jauna taifiti.

Ko Zuh's nu fakkat, lautini? woi Zums newaid schehligs Keisars, schehligi fungi? — Kam wairaf leezibas waijaga, ka fchihs 12 schehlastibas=likkumi? Kas fchê ar meeru newaid, fas fchê kuhtris pee flawas un pateifschanas, tas pateest newaid par prahfigu zilweku fauzams.

A s t o t a   n o d a t t a.

Labbhi padohmi.

Nu, mihli latweefchi! Zuh's no dischu-
ma un peh'z pateefibas pasihstat jaun'as buh-
fchanas likkumus, un ikweens no Zums us
preefchu warreh's dohmaht, kà ees, jeb fo
darrihs. Zif es prohtu, man rahdah's ka
Zuh'fu starpâ divi pulki: weens lohti pree-
zigs; oh'trs galwu noduhris un nofkummis;
ar abbeem runnafchu.

1) Preezigi buh's tee leelmanni, kas
lihds fchim jau woi neapdohmigi woi disch-
muttes un plahpas bijufchi. Tee ir taggad
teiks: Ak! paldeews Deewam! nu weenreis
kungu speefchana pagallam; nu wairs ne wee-
nam zelfch jagreesch; nu eefchu, fur gribbejis,
strahdafchu, kad patiks, gullefchu, jeb dser-
fchu, kad un zif firds kahroh's; kas nu man
peespeedih's? kas nu man fo aisleegs? —
Zahdeem atbildu:

Peeminneet, draugi! ka brihwestiba ne-
waid wakka us trakkumu. Zr Zums tahda
wakka nebuhs. Gan raffees, kas Zuh's wal-

dihš; gan ir turpmaš buhš teefas un strah-
 pes pahr Zums, ja ſinkofeet, neklaufifeet,
 plihfeet jeb parradâ palikfeet. Kur eefi,
 zilweks! bes darba? kas dohš neſtrahdaju-
 ſham ehſt? kas buhš wezzumâ, tad jau-
 numš buhš pahrgalwibâ pawaddihš? —
 Atmetteet labbaki tahdas lepnas dohmas.
 Ko fakka Salamans? Geſſku muttê irr lepna
 mehle, bet gudru luhpas paſarga tohš. Eij
 no geſſiga zilweka nohſt, eefſch ka tu gudru
 wallodu neatraddiſi, jo zilweka geſſiba ſa-
 maita wiinna zeſku. Upnemmeetees turpret-
 tim, ittin gohdigi, rahmi, ſaderrigi, gauſigi,
 taiſni un ſtrahdigi dſihwoht; tad Zuhš labbas
 atteſtates dabbufeet, un ikkurſch kungs un
 ſaimneekš Zuhš meklehš, tad kluhfeet gohdâ,
 pahrtiſchanâ un labklahſchanâ pehž Sala-
 mana wahrdeem: Kas pehž taiſribas un
 labbadarrifchanas dſennahš, atraddihš dſih-
 wibu, taiſnibu un gohdu.

2) Tee noſtkummufchi un bailigi raffees
 tanniš laudiš, kas arween dohmajuſchi
 ar gohdu us preeſſchu tapt, un pehž
 wezza eeradduma labbeem kungeem klau-

Adami, meerâ dsihwojufchi. Lee nu faz-
zihs:

Kam jelle waijag tahs brihwestibas?
Woi newarrejam tâ palift, fâ bijufchi? Kas
tad kaiteja? Bet nu, Deewam schehl!
Kungeem grunts peederr, mums nefas;
mehs effam fâ putnini juntu-gallâ; no lab-
beem kungeem atschÿrti effam; ifkatrs ge-
ÿis, fas fungam wairaf fohlihs, muhs no
mahjahm isdsihs; ja gribbesim palift, buhs
jo wairaf darbu jaustnem; pehz nefpehsim
un parradôs frittisim; gan mums wairaf ruh-
pes, eefchanas, makfas un teefas, bet ee-
rafs patwehrums pee kungeem, kungu scheh-
lastiba un apfohpfchana nu suhd un atstahj.
Teem atbildu: Gan dauds teefa irr, fo
runnajat, bet tomehr, ne effeet bailigi; Deems
palihdsehs. Wezza buhschana pehz Reisara
un muischneefu gribbeschanas weenreis wairs
newarreja palift; brihwestiba arri labba lee-
ta, tam, fas to labbi walka; dauds laudis,
bes Jums fahro pehz brihwestibas; dauds
semmês jau irr brihwestiba un tur kungeem
un laudim labbi fahjahs; kad eeraddihs, ir

Kurfemmê neefs nefaitchs; gan fungi, fâ
 laudis eedsihwofees; fimmams, dascha poble-
 fchana wairaf, bet arri leelafa drohfchiba un
 teefa; fimmams mafaks patwehrums pee fun-
 geem, bet arri fcheem nekahda wakka wairs
 pee fpeefchanas un netaisnibas; fimmams,
 no kungeem effat fchfirti, bet kas aisleegs,
 pee labba kunga palift? Un kad brihw, fliftu
 weetu atstah, tad warr labbaku atrast; sin-
 nams, kungeem grunts peederr, bet, woi
 pafchi, ar pafchu behrneem apfohps? woi
 warrehs, bes laudim un arrajeem buht?
 Sinnams, dasch is=ees no mahjahm, bet,
 tas jau taggadin arri noteef; kurfch kungs
 labbu fainneeku isdsihs, gekka fohlijuma
 dehl? Kurfch labs wihrs labpraht nepaliks
 labbâ weefâ? Kurfch mafuma dehl wezzu
 fimmamu weetu atstahs, fwefchu mefleht?
 Un kapehç labbi un baggati fungi ir turpmaf
 wehl neturrehs dakterus par faweem laudim?
 Zihds fchim jau arri neweens winnus newaid
 us to peefpeedis. — Kapehç turrajt droh-
 fchas firdis, lautini! wiff par labbu is=ees,
 ja tikkai pafchi labbi, prahtigi un pafklaufigi

palikfeet, jo Salamans fakka: Kas gudris irr, tas klaufa un peeaug mahzibâ, un: weens prahstigs wihrs staiga pareisi. Zerreeet us to fungu un luhdseet winnu, tad ir Zums par eepreezinafchanu buhs fazzihts Dahwida 32tra dseefmâ, astotâ pantâ: Es dohfchu tew faprafchanu un mahzifchu tew to zekku, pa kurreu ja-eet, es dohfchu padohmu, manna azs pahr tewim buhs.

Pahrbaudajt un ismanneet arween, mihli lautini! Zuhfu jaunus likkumus. Iaffait ar paschahm azzim, pahrrunnajeet tohs ar gudrineekeem, ar faweem fungeem un mahzita-jeem. Zuhhs waggari, Zuhhs teefneschi, Zuhhs preekschneeki! Us Zums fungi kohpâ ar laudim azzis mettihhs. Dohdeet labbu preekschsihmi; apdohmajeet us Deemu, jo Zuhfu roh-kâs nu jau irr teefa un waldifchana. Osennaites paschi pehz gohda un taifnibas, pahrprohtat semmes-likkumus, tad ees Zuhfu mehles taifnu takku un Zuhfu padohms buhs augligs, kâ dahrsa kohks. Zums notiks flawa un gohds preeksch Deewa un pafaules. Saimneeki un kalpi! Klaufait faweem

preefschneekem, nespeescheetes nohst no
 wezzeem fungeem, jo labbumu lehti warr at-
 staht, bet gruhsti atrast. Strahdajeet nema-
 sadamees un tikkufchi, jo tikkufchu rohku
 Deems fwehti. Audsejeet famus behrnus
 jaunâs skohlâs ne ar apnikfchanu, bet ar
 prahstu un leelu firds-dsichfchanu; jo turpmaf
 gudriba wairaf makfahs, un mahziti zilwefi
 geldehs un mekleti taps, kâ selts un dahrgas
 pehrles.

Zuhs wiffi, brihwi buhdami, nepee-
 nemmeet lepnibu, jeb rupjus wahrduus un
 nebehdigu wallodu. Rupsch zilwefs irr ree-
 beklis, bet zeppure rohka is-eet wiffur. Ar
 rupjumu mas ko pelna, bet pasemmiba un
 laipniba dauds eeneff. Pats Deems lepneem
 stahw pretti, bet pasemmigeem dohd scheh-
 lastibu. Dohdeet tapehz gohdu, kam gohds
 nahfahs, tad ir Zuhs tapfeet gohdati un
 mihleti. Palezeet Kursemmes behrni; ne-
 speescheetes wahzu pulka, jeb wahzeefchi
 buht, ne eefsch wallodas, ne eefsch dra-
 nahm, neds eefsch dschwofchanas. Kas
 faifsch latwiskai wallodai? moi newaid labba,

newaid flaidra? woi tanni newaid Deewa
 wahnds, labbas grahmatas, jaufas singes?
 Ras kaifch muhfu drehbehm? Woi newaid
 gohdigas un fltas? labs awju kaschofs wai-
 raf flida, neka wadmallas lepni luppate. Gan
 lihds schim dasch dsinnees, ahriigi Wahzeetis
 buht, tapeh; kà Wahzeefchi brihwi bij un
 Zuh; dsimti — bet nu wiffi brihwi buhs;
 semneeks buhs tas pats, kas Wahzeetis irr;
 tapeh; paleezeet, kà wezzi semmes-behrni,
 arri pee muhfu mihlas tehnu-semmes wallo-
 das, drehbehm, un labbeem eeraddumeem, tad
 Deews Zuh; us behrnu-behrneem fwehtih; un
 brihwestiba buhs tas pamats, us furra Kur-
 semmes labflahschana muhscham pastahwehs.

Dabwida dseesm. 37, 3. 29.

Zerre us to kungu un darri labba; paleezi eefsch
 semmes un usturrees ar peetizzibu; jo tee taisni
 eemantoh; to semmi un dsihwoh; eefsch tah; muhschigi.

Dewita nodakka.

Pateiziba prett Deewu.

Us beigahm wehletu, mihli lassitaji! ka
 katris no Zums fawu firidi us Deewu pa-

zillatu, un to neween par Keisara labflah-
 fchanu, bet arri par few un ihstenu brihwi-
 bas walfafchanu peeluhgtu. Tapeh; es Zums
 wehl peeleeeku diwi jaukas dseefmas; pirma
 jau stahw dseefmu-grahmatâ, bet fcheitan
 wehl wairota, un no Zums itgaddâ Keisara
 Alekfandera dsimfchanas-deenâ tif ilgi dsee-
 dama, famehr Deews winna dahrgu muh-
 schu usturr; ohtra ittin no jauna isdohmata.

I.

Dseefma us Keisara Alekfandera
 dsimfchanas deenu.

Meld. Es telju tew ar fird' un mehl.

Tew, Deews! mehß augsti flawejam
 Par wiffu labbumu,
 No ween no Lewis fanemmam,
 Ur lihgfmu firfninu.

Ra semmê meers un pahrtikfchan',
 Ra labbi flahjahß mums,
 Nahß ween zaur Lawu gahdaschan'
 Tu muhschigß patwehrums!

Tu fargi muhš no nelaimes,
 Mums labbu dahwini;
 Ir tohš, kas wald', no augšenes
 Ur preeku peepildi.

Tu weeglo teem tahš gruhtibaš,
 Ko winnu fahrta neff,
 Tu gribbi, lai Dew padohdahš
 Ir winnu dwehseles.

Tapeh, Tu winnuš apfwehti
 Ur Lawu laipnibu,
 Teem Tehwu = firdi parahdi
 Zaur Lawu kohpſchanu.

Kad waldineekeem laimejahš,
 Ir mums buhš preezatees,
 Un lai ſchi laime nemittahš
 No Dewim isluhgtees.

Mehš ſchodeen lihgfmi peeminnam
 Ka Keisarš peedsimmiš,
 Un Dew, Derwš! par to gohdajam
 Ka Tu to ſchelojis.

Zau daschu gabdu walba winfch
 Pahr muhfu semmiti.

Zew fwehtihš behrnš, mumš dahrgumiasch,
 Winfch waldijs lehnigi.

Winfch eenaidneekuš uswarreijš
 Muhš stipri fargaja,
 Un katraš fahrtas apfohpeis
 Lai labbu nodohma.

Un winna gohdš ir tahlumôš
 Ra spohscha faule spihd.
 Wet muhfu paschu rohbeschôš
 Tas katrâ firdi miht.

Lai Alekfanders preezajahš,
 Kur ween tas fahju zeff.
 Lai winna laime wairojahš
 Un brangôš auglôš seff.

Deemš! Zawu spahrnu pawehni
 Lohš usturr preeziguš
 Ro Zu schim kohkam weenoji,
 Râ dahrguš sarrinuš.

Kas Kreemu walsti leels un maſs
 Deewõ! ſchodeen gamile.
 Ir muhſur balſs un firſninaſ
 Lew teiſſchan' uppure.

2.

N o b r i h w e ſ t i b a s.

Scho dſeeſmu warr arret 30tâ Auguſta mehneſcha deendâ
 dſeedaht, kaſ turplikam iſgaddâ ſwehtita taps.

Meld. Lai Deemu wiſi lihds.

Kâ, Deewõ! Lew pateiſſim par jaunu brih=
 weſtibu,
 Ko dabbutjam zaur Lew un Lawu ſchehla=
 ſtibu?
 Uõ behrnu=behrneem nu mumõ jauka laime
 ſelt,
 Kad Kungu laipnigõ prahtõ, muhõ brihwâ
 fahrtâ zelt.
 Jan wezzâ buhſchanâ mumõ dſimteem palih=
 dſeji,
 No Tehwu ſemmitõ mumõ maiſi noweh=
 leji;
 Pee meera brohſchibaſ beſ behdahm dſihwo=
 jam,
 Un taiſni ſtrahdajohht ar Kungeem pahrtiſſkam.

Kas jaunâ fahrtâ zits, fâ Lu, mums stahwehß
flahtu?

Kas eedohß padohmu? Kas walbihß fird' un
prahtu?

Us Lewi, schehligß Deewß! stahw muhsu zer=
riba,

No Lewis luhgfimees, kas ween mums wais=
jaga.

Ufwehti Keisaru! Zett' wiannu fatrâ laiz=
mê,

Ko semmes wirfû tam warr wehleht wianna=
faimé.

Ur mihteem fawejeem to glabb' un us=
turri,

Ko wiasch mums labba darr, tam simtkahrt'=
atdohdi.

St semmes muischneeki lai Lew irr paweh=
leti,

No behrnu = behrneem tohp preeksch Lewim pee=
minneti.

Mehß muhscham nespelijam to labbum' atmak=
fahht,

Ko jaunôß lifkumôß tee mums gribb bahwi=
nahht.

Mums pascheem palihds' arr, ka katriš proht
un manna,

Rà tam buhs turretees schi jaunà dshwo-
schanâ.

Lai pahrgalwibas prahts, lai trakka gef-
fiba

Seb flinka plihfeschan' muhs neisnihzina.

Ur gohdu dshwofim, eeksch meer' un paklau-
fibas

Prett Kungu likkumeem; eeksch saldas ween-
prahfibas

Ur wisseem zilwekeem; mehš fildas nihde-
fim

Un labbôs tikumôs ir behrnus mahzifim.

Deewš, laimo Kursemmi! Dohd weffelib' un
spehku,

Dohd mums un Rungeem mais' un aisdseuu
badd' un grehku.

Tad jaunu buhschanu jo drohschal' usnem-
fim

Un lihds ween dwafcha buhs Lew lihgfmi
flawefim.

Kurfemmes arraja ihfu luhgſchana
preeſch dabbutas brihweſtibas.

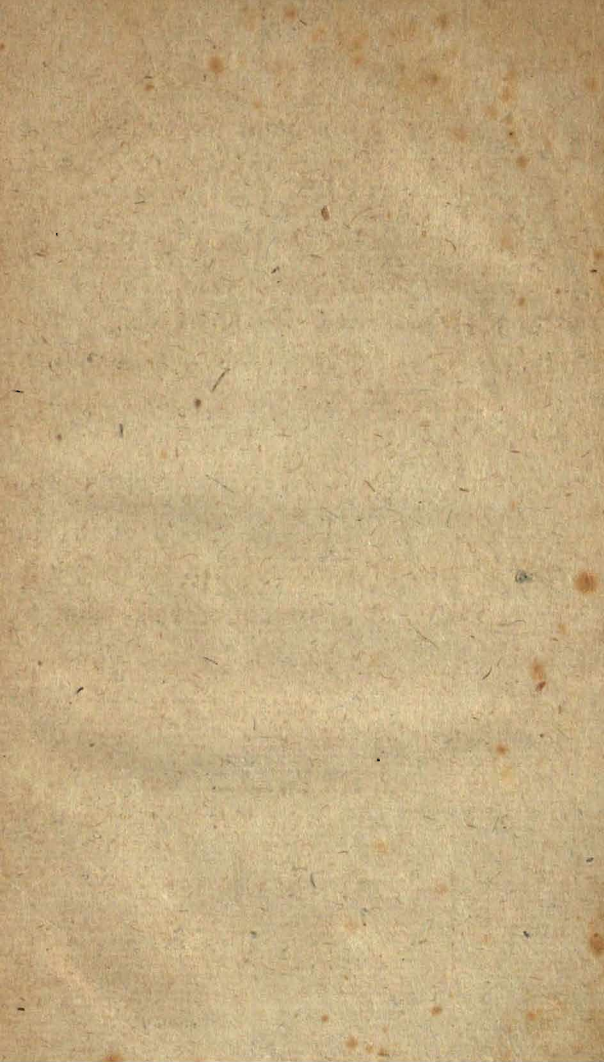
Ar preefu, af mihtais Deews! efmu es to
ſinnu dſirdejis, fà mannim, fas lihds ſchim
dſimts zilweks biju, buhs weenreis pee brih-
weſtibas kkuht. Es tewim pateizu, fa tu
mannim un manneem brahteem tahdu labbu-
mu nowehlejis effi. Gan man neſinnams,
woi pats to peedſihwoſchu, bet tomehr man-
neem behrneem woi raddeem rohka nahks, fo
manni ſchehligi waldineeki pahr mums arra-
jeem nodohmajufchi. Es luhdſohs Tewi, lai
ſchi gaidama brihweſtiba wiſſeem laudim par
pateefu laimi isdohdahs, un lai tee ſcho
dahrgu mantu allafch, fà peenahkafhs, walfo.
Swehti Keifarun un muiſchneekus, un ihpa-
ſchi to fungu, appakſch fa lihds ſchim efmu
dſihwojis. Nemm arri manni tawâ waldi-
ſchanâ, af Deews! fa es ar meeru un pazee-
tibu to laiku ſagaidu, fas mannim likts buhs,
un lihds tam ſawam fungam ar taifnibu un
uſtizzibu paklaufu, zif ſpehdams. Dohd,
fa launâs dohmâs nemaldohs, neds zaur

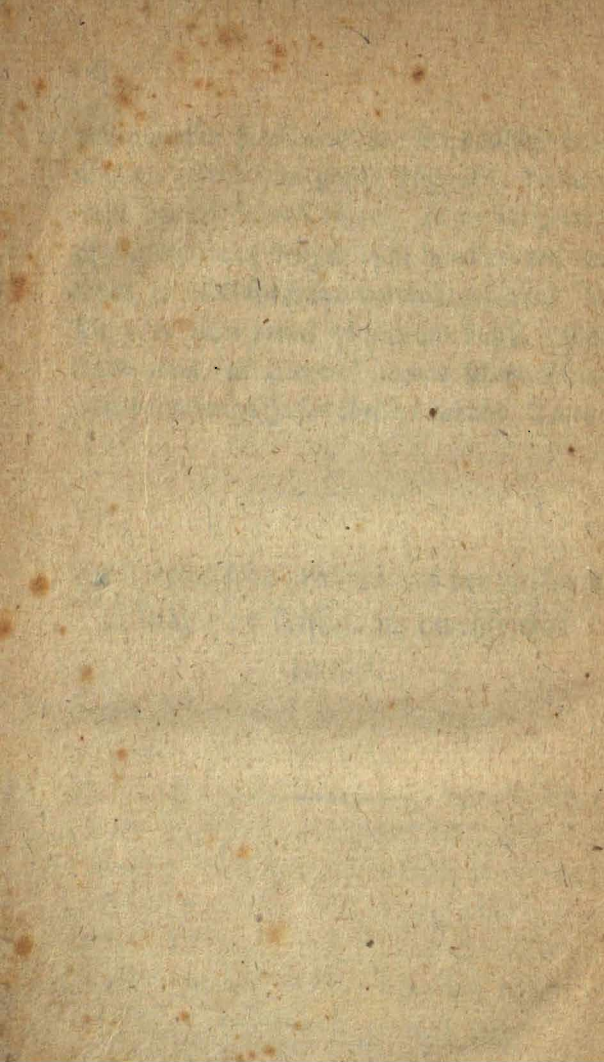
pahrgalwibu fewi maitaju, bet palihds man-
 nim ar gudribu un gohdu dsihwoht, famehr
 wehl dsimtâ fahrtâ esmu, ka ar jo leelaku
 gohdu fahdureis brihwâ buhschanâ ee-eet, un
 tannî to labflahfchanu mantohht warretu, fo
 Zu pats man tannî nowehlejis buhs. Pa-
 klausi man, af Deews! tawas shehlastibas
 un manna funga Jesus Kristus labbad. Amen.

Lai Deews scho grahmatinu pee wiffahm
 taifnahm un kristigahm dwehselehm
 swehti.

527759

P LI
55

No brīvestib.